

Практика на съда по обвинение за хулиганство, инкриминиращо действия на граждани срещу полицейски служител по повод на конфликт помежду им. В съдебния акт се обсъждат въпросите за стандарта на доказване на полицейското насилие, гаранциите за обективност на разследването при данни за полицейско насилие, изискванията към вътрешноведомствените проверки за полицейско насилие, а след това и за разследването му в рамките на наказателен процес.

Из МОТИВИ по в.о.х.д № 3665/2017 г. на Софийския градски съд, Наказателно отделение, III въззивен състав (Мирослава Тодорова (докладчик), Антон Урумов (о.м), Александрина Дончева)

...

В хода на съдебното следствие е назначена и изготвена съдебномедицинска експертиза, от чието заключение се установява, че отломъчното счупване на лъчевия кондил на лявата рамена кост на подсъдимия Д. С. е получено при силно извиване на лявата ръка при захват на същата в областта на предмишницата, при извиване на ръката назад, като вариант подсъдимият сам да си причини такова нараняване е практически невъзможен.

Съпоставянето на тези факти с безпротиворечиво установеното обстоятелство от показанията на св. Ц. и от обясненията на подсъдимия, че в служебното помещение на метространцията полицейският служител приложил хватка “ключ” по отношение на ръката на подсъдимия, чийто механизъм – силно и рязко извиване на ръката назад, съвпада с механизма, по който е причинено счупването, видно от заключението на съдебномедицинската експертиза, позволява да се изгради несъмнен извод, че и увреждането на подсъдимия е получено именно по време на конфликта, предмет на обвинението.

На следващо място въз основа на изброените факти в тяхната логическа последователност и обусловеност въззивният съд приема за несъмнено установено, че уврежданията на подсъдимата (представляващи по медикобиологичната си природа по-тежката форма на лека телесна повреда) и на подсъдимия (средна телесна повреда) са били причинени от св. Ц., тъй като нито един от тях не е имал физическо съприкосновение с другото.

Доколкото подс. С. изрично е отказал да бъде прегледан и това е удостоверено с неговия подпис във формуляра при задържането му, за органите на 2 РУ-СДВР не е

имало възможност да научат точното естество на увреждането му. Същевременно подсъдимият заявява в обясненията си, че ръката му отекла и го боляла и тези обстоятелства са от такова естество, че не биха могли да бъдат скрити. Поради това въззивният съд приема, че самият факт на причинената средна телесна повреда на подсъдимия, която не е била своевременно третирана чрез обездвижване/шиниране на счупената ръка, също обективно обосновава нарушение на забраната за изтезание спрямо него по чл. 3 ЕКПЧОС.

В решението по делото Борис Костадинов срещу България (жалба № 61701/11) от 21 януари 2016 г. ЕСПЧ припомня за пореден път при установено нарушение на чл. 3 ЕКПЧОС от българските власти приложимите общи принципи по отношение на задължението на високодоговарящите страни да не задържат граждани, които са под тяхната юрисдикция, при нечовешки или унижителни условия (подробно изложени и в параграфи 225-44 от пилотното решение на Съда по делото Нешков и други срещу България (жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13, 27 януари 2015 г.).

ЕКПЧОС създава международноправна система за защита на правата на човека, която служи за надзор над съвместимостта на действията на националните власти с нейните разпоредби. В този смисъл многократно установяваните досега нарушения в дейността на българските правоохранителни органи по дела, заведени пред ЕСПЧ за упражнено и неразкрито полицейско насилие, несъмнено следва да бъдат съобразявани при фактическото утвърждаване на приложимите стандарти при задържането на граждани, включително такива, обвинени в престъпление, като всяко отклонение бъде санкционирано както при потърсена защита от гражданина с накърнени права, така и при оценката на въздействието на оказаното насилие върху законните резултати на процедурата, в рамките или по повод на която то е било упражнено. С други думи, нарушаването на основни човешки права дискредитира законността на процедурите, в които е допуснато, като понякога това фатално се отразява на резултатите от доказването.

В тази насока в настоящия случай първото релевантно обстоятелство е, че двамата подсъдими са били задържани при условия, които представляват нечовешко третиране, и то в полицейското управление, извършило разследването в досъдебното производство. Това обстоятелство създава съмнения в обективността на органите по разследване, защото когато институционално те са се поставили в състояние на нарушение по отношение на разследваните граждани, обосновава се оспорена и способността им да бъдат безпристрастни по установяване на фактите, защото събирането на доказателства, опровергаващи обвинението, биха злепоставили самото полицейско управление.

Следващият значим факт е, че разследване за това дали е упражнено полицейско насилие или съставлява ли то престъпление не е било провеждано изобщо.

Поради това, за да се изясни дали посочените две обстоятелства компрометират фатално резултатите от досъдебното производство, което неизбежно рефлектира и върху съдебното следствие и неговите резултати, въззивният съд прие, че е необходимо допълнително да бъдат обсъдени фактите за получените от св. Ц. увреждания и за предприетите по отношение на него проверки в МВР.

3. По отношение на уврежданията на св. Ц.

На св. Ц. бил извършен преглед на 19.01.2015 г. в 8:10 ч. В издаденото му СМУ било отразено, че получените от него увреждания по медикобиологичната си характеристика са му причинили болка и страдание и могат да бъдат квалифицирани като по-леката форма на лека телесна повреда. Отразени са охлузвания и драскотини, които по естеството си такива, че могат да бъдат причинени и при нападение срещу него, и при отбрана от други лица срещу упражнявано от свидетеля насилие – охлузване по дясната подушна област, около 1 см; под висулката на дясното ухо – червеникаво охлузване около 1/0,2 см., напречно разположено, по лявата долна част на шията се установяват пет напречно разположени, успоредно една на друга, червеникави драскотини от 2 до 6 см. По страничната повърхност на дланта на дясната ръка е установен оток и червеникаво синкаво кръвонасядане около 6/2 см. В основата на пети пръст на дясната ръка е констатирано червеникаво кръвонасядане около 0,5/0,5 см. Под лявата подлопатъчна област се установява ивицовидно червеникаво кръвонасядане около 8/0,3 см. По предната повърхност на лявата подбедрица се установява червеникаво кафеникаво охлузване, напречно разположено, около 4/0,5 см. Посочено е, че охлузванията и драскотините по шията се дължат на действието на твърди тъпи ръбести предмети (каквито са човешките нокти) и по време и начин съответстват да са получени при тангенциално действие върху шията от човешки нокти. Тези увреждания въззивният съд намира за установено, че са били получени от тъжителя по време на физическия му сблъсък с подсъдимите. Събраните доказателства – писмени и гласни – не съдържат съществени противоречия по отношение на причинната връзка. Противоречия има по отношение на това дали са получени при нападение от страна на подсъдимите или при нанасянето на ударите от страна на св. Ц. върху тях, поради което този въпрос следва да бъде обсъден самостоятелно при промяна на фактическите изводи на районния съд по отношение на събитието в служебното помещение.

В СМУ за прегледа на св. Ц. е отбелязано в допълнение наличие на спонтанна и палпаторна болка по дясната челюст отдясно, която не е обвързана с обективни находки – видими увреждания. Такава спонтанна и палпаторна болка е забелязана и по лявата

поясна област без обективно видими находки. В устните си уточнения в разпита му след прочитане на заключението на съдебномедицинската експертиза вещото лице уточнява, че морфологични видими белези не е установил. Въззивният съд прие, че естеството на причините за констатираната болка, която не е обвързана с външни следи, е такова, че не е възможно недвусмислено да се установи, че е в причинна връзка с физическия сблъсък, който подлежи на разглеждане в настоящото наказателно производство.

4. По отношение на извършените проверки спрямо св. Ц. и събраните от СДВР доказателства, приобщени и по наказателното производство

Св. Ц. е назначен на работа със заповед рег. № 1383/5.02.2010 г., а от 14.09.2010 г. е назначен на длъжност полицаи в група “Метрополитен” към отдел “Охранителна полиция” по допълнителен щат към щата на СДВР. От 17.07.2012 г. е старши полицаи в същия отдел. Награждаван е веднъж и са му налагани три дисциплинарни наказания – писмено предупреждение за срок от 6 месеца със заповед от 29.04.2010 г. за това, че не носи бдително службата; писмено предупреждение за срок от 3 месеца със заповед от 29.12.2010 г. за небрежност и порицание със заповед от 5.06.2013 г. за неизпълнение на служебните задължения.

Съгласно т. 7.2, б. “б”, изр. 3 от Указание относно изпълнение на патрулно-постовата дейност за пеши патрул 203-метространция “Надежда”, каквато служба е изпълнявал св. Ц., издадено от полицейски инспектор 1 група Сектор “Метрополитен”, при ОПП-СДВР, от 29.10.2013 г. служителят осигурява обществения ред в района на маршрута, като е длъжен “с цел недопускане оформянето на района и прилежащите територии като сборище” да не разрешава продължителното престояване на лица, употребили алкохол. Съгласно б. “и” от същата разпоредба “на явно пияни лица” е длъжен да отказва каквато и да е информация относно охраната на обекта, а при възникнала необходимост своевременно да докладва по надлежни ред за оказване на съдействие. Това са единствените вътрешноведомствени специални правила за взаимодействие на полицейския патрул с граждани, употребили алкохол, в района на метростанцията.

Несъмнено от приобщената като писмено доказателство справка рег. № Я 7373/27.02.2015 г. (л. 1 от дисциплинарната преписка, приложена по делото, както и на л. 1 от д. пр.), която има и удостоверителна, и диспозитивна част, се установяват резултатите от извършената проверка спрямо св. Ц. за процесния случай от комисия, назначена със заповед № 513з-503/26.01.2015 г. Приложената справка е годно писмено доказателство, доколкото касае факти, свързани с вътрешната проверка на МВР по случая.

Комисията формулира следните фактически констатации и изводи в резултат на комплексното проучване и събиране на доказателства:

1. На касата са се явили две лица в нетрезво състояние, на които Г. отказала да продаде билети и извикала полицейския служител, назначен за наряд в метростанцията, за съдействие. Посочено е, че *„не е ясна причината за исканото съдействие. На видеозаписите не се наблюдават действия на лицата, изискващи намеса на полицейските органи.“*

2. В хода на проверката не се събрани достатъчно данни, които “по безспорен начин” да потвърдят изнесената от полицейския служител Ц. информация, че след като е изискал документите на лицата, те започнали да го обиждат и са отказали да ги предоставят. Отражено е, че *„на записите не се наблюдават действия на лицата, които да предполагат отказ от тяхна страна да предоставят исканите от служителя документи.“*

3. Комисията приема за установено, че полицейският служител Ц. е поканил двете лица, които според него били във видимо агресивно състояние и се държали агресивно, в служебно помещение, където осветлението не било включено, “нито редовното, нито аварийното”. Посочено е, че *„двете лица са въведени в тъмно помещение, осветявано единствено от светлината на монитора и леко открехнатата врата“*.

Комисията обсъжда механизма на причиняване на уврежданията и стига до извода, че са получени по време на инцидента в служебното помещение. Приема, че Ц. е извършил дисциплинарни нарушения – нарушение на служебната дисциплина – присъствието му не е отразено в служебната документация – въпреки че от камерите на видео наблюдението с начало 20:58 било видно, че той излиза от помещението, той записал: „21 ч. обход на (не се чете)“, а такъв обход не е бил извършван. Прието е, че Ц. не дава точна и обективна информация, като заявява, че не е удрял Б., което се опровергавало от експертната справка, че нараняванията ѝ са в резултат на минимум 3 удара. С това Ц. нарушил т. 64 от Етичния кодекс за поведение на държавните служители в МВР – държавният служител дава точен и обективен отчет пред своите ръководители за изпълнението на възложените му задачи, както и чл. 194, ал. 2, т. 1 и т. 4 ЗМВР, за което нарушение се налагало дисциплинарно наказание “порицание” от 6 месеца до 1 година.

По-нататък комисията в проучването си е приела, че всички очевидци на мястото на инцидента са установили, че Д. Б. и Д. С. са били във видимо нетрезво състояние, поведението им е било агресивно, отправяли са обиди и заплахи спрямо всички присъстващи, което обаче се отричало от Б. и С.

Комисията в заключение е счела, че предвид постъпилата противоречива информация, изхождаща от двете страни в конфликта, *“не може по категоричен начин да прецени съобразена ли е използваната физическа сила с конкретната обстановка, както и преустановена ли е незабавно след постигане на законната цел, тъй като лицата твърдят, че ударите са нанесени, след като белезниците вече са били поставени на С., а Ц. заявява, че “изтласкването” на лицата се е случило в момента, в който е бил нападнат и все още не е имал контрол над ситуацията”*.

Предвид приетата невъзможност “да се установят по безспорен начин обстоятелствата” и “широкия обществен интерес”, комисията предлага копие на материалите да бъде изпратено в СРП по компетентност. Доколкото компетентността на СРП е да разследва само подсъдимите, но не и полицейския служител, е видно, че СДВР не инициира разследване спрямо него. За допуснатите нарушения от полицейския служител се предлага в съответствие с чл. 19, т. 1 от Инструкцията за дисциплината и дисциплинарната практика в МВР да бъде наложено едно дисциплинарно наказание порицание.

Възражение от св. Ц. срещу цитираната справка, завършваща с предложение за дисциплинарно наказание, не е постъпило.

Със заповед № 513з-3576/4.06.2015 г. на св. Ц. е наложено дисциплинарно наказание порицание във връзка със служебните му нарушения му по процесния случай, като са възприети изцяло фактическите квалификации и състави на нарушения, посочени в справката.

По делото са приложени всички материали, въз основа на които са формирани изводите на комисията, включително записите от камерите за видео наблюдение на метростанция “Надежда” за интервала от 19:00 ч. до 23:00 ч. на 18.01.2015 г. (л. 67, гърба). Приобщени са и аудиозаписите от телефонните обаждания във връзка с конфликта на телефон 112 (към л. 128 гърба от дисциплинарната преписка), както и за служебната комуникация на пост 203 (този на св. Ц.) до ОДЧ по радиостанцията. Аудиозаписите с входящите обаждания на телефон 112 (ЕЕН 112) са били изискани и отново получени в хода на съдебното следствие. Всички оптични носители са част от доказателствената съвкупност, защото са били приобщени с писмени доказателства, надлежно прочетени. Същевременно, аудио- и видеозаписите, инкорпорирани в доказателствения материал чрез предадените оптични носители, са годни доказателства, тъй като са записани от охранителните камери и системата на ЕЕН 112 рутинно и в хода на обичайна практика за осигуряване на мерки за сигурност и ефективност на оказваното съдействие на гражданите. Поради това и процесуалната им допустимост е обоснована от характера им на случайни доказателства, доколкото

съществуването им не е свързано, нито обусловено от наказателното производство. Записите не са били изготвени, за да обслужат нуждите на процеса, поради което и нямат претенцията да бъдат доказателствено средство, нито се е изисквало да бъдат изготвяни по реда на НПК. Същевременно съдържащата се в тях звукова и визуална информация е относимо доказателство за разглежданите събития и особено значимо контролно доказателство при оценка на достоверността на гласните доказателствени средства. Независимо че районният съд не е предявил изрично по реда на предявяване на веществените доказателства по чл. 284 НПК оптичните носители, прочитането на писмата за прилагането им по делото и протоколите със сметото им на хартия съдържащо по реда на чл. 283 НПК на практика е постигнало същия резултат – съобщило е съществуването им на страните, предоставило е възможност да вземат отношение по тях и е включило съдържанието им в доказателствената маса. По отношение на оптичния носител с разговорите на тел. 112 районният съд не само е обсъждал въпроса за получаването и прилагането му със страните, но и евентуалното назначаване на съдебна експертиза, въпреки че е пропуснал да изрази окончателно становище.

Поради това въззивният съд намира, че не само е допустимо да бъде обсъждано съдържанието на видео- и аудиозаписите, но е и наложително с оглед основните принципи на чл. 13 и чл. 14 НПК, които изискват органите на наказателния процес да вземат всички мерки за разкриване на обективната истина, а решението им по съществото на делото да бъде взето след обективно, пълно и всестранно разследване. В случая събраната видео- и аудио информация съдържа фактическите данни, които са свързани с обстоятелствата по делото, допринасят за тяхното изясняване и са установени по реда, предвиден в този кодекс, поради което са допустими доказателства по чл. 104 НПК. Ето защо въззивният съд прие, че следва да отстрани допуснатото процесуално нарушение от районния съд, който изобщо не е обсъждал тези доказателства и така е лишил доказателствения анализ от значими факти и от съществуващ реален контролен коректив за достоверност на гласните доказателства, въз основа на които е установил фактологията на деянията.

От приобщения протокол за прослушан магнитен носител (СД-R) с рег. № Я 6065/17.02.2015 г. (л. 70 и 71, дисц. пр.) се установява, че на него са записани разговори от ОДЧ към постови в близост до пост 203 (поста на св. Ц.) и повикване от самия пост 203 към ОДЧ. Съдържанието на тези разговори, разгледано в контекста на останалия доказателствен материал, не оставя съмнение, че именно св. Ц. е осъществил разговора като постови 203. Отразено е, че той първо съобщава за “две лица, употребили алкохол“, които „се държат арогантно“. След това има разговор, в който казва “Усложнява се” и иска съдействие. След това от пост “21-1” се подава към ОДЧ съобщението: “Да

извикаш да прегледат жената... Ами жената иска преглед от медицинско лице, така ще те помоля да извикаш медицински екип”.

От приобщения като писмено доказателство протокол с рег. № Я 5935, (приложен на л. 130 от дисциплинарната преписка и л. 134 от досъд. пр.), в който е снето съдържанието на телефонните обаждания на тел. 112 по време на процесното събитие се установява, че в интервала след 21:14 ч. са записани разговори от три входящи обаждания.

Първият разговор е след обаждане от телефон ХХХ, прието от дежурен ръководител движение, в което се съобщава за „пострадал човек при полицаия“ и се иска изпращане на спешна помощ. Не е отбелязано, че гласът от входящото обаждане е женски, но това се възприема непосредствено от приложения диск чрез изслушването му, което не изисква нито специална апаратура, нито специални способности. Този факт, както и съдържанието на самия разговор, кореспондират на показанията на св. Р. И., която разказва, че тя се обадила да повика спешна медицинска помощ, както и на показанията на св. Ц., че поръчал на служителката на касата да направи това.

Отразено е, че дежурният ръководител на ЕНН 112, също жена, осъществява връзка със спешна помощ, като съобщава, че е пострадала жена, доколкото разбрала – била пияна.

Следващият записан разговор е след постъпило позвъняване от телефонен номер ХХХ.

Обажда се лице, което се представя с името Ж. Б., а при изслушване на приложения диск се потвърждава, че гласът е мъжки. Съдържанието на разговора напълно съответства на показанията на свидетеля в тази част. Св. Б. съобщава, че се обажда от метростанция „Надежда“ и казва „Съпругата ми е пребита и в кръв...“. След това разказва, че полицаят, който „я е бил най-вероятно“, пише някакви показания, а от охраната човек с пагони с две звездички му казва какво да пише. Потвърждава, че съпругата му има нужда от спешна помощ и че знае, че такава е била извикана. Обяснява, че причината да се обади е разбирането му, че случващото се пред него на метростанцията „отвсякъде е противозаконно“. Пояснява какво има предвид: *„В момента те продължават да ги тормозят, като момчето, което е дошло, се опитва да се защитава, ескалира, псува, псува полицаите и те в момента записват всичките му псувни само и само да напишат...“*. Св. Б. казва собственото си име и това на съпругата си и уточнява, че вижда 4-ма полицаи, *„единият диктува на този, който най-вероятно я е пребил, какво да пише. Вторият пуши, третият е без шапка и ми казаха, че и аз ще бъда задържан, а двете ми деца в момента са сами в апартамента, който се намира в близост до метростанция „Надежда“*. На въпрос на дежурната

служителка от ЕЕН 112 св. Б. повтаря „в момента най-главният видимо му казва какво да пише за случая“, по-късно отново подчертава: „казва му какво да пише дума по дума“. Допълва, че жена му „продължава да стене“. Казва, че чува виковете ѝ, вратата се отворила и той видял, че тя е на земята и я качват на някаква скамейка “едва ли не влачейки я”. Уточнява, че същият човек, който нарежда, му забранява да снима. Служителката от ЕЕН 112 отговаря, че с каквото може ще му съдейства и го моли да не затваря. След това тя задава уточняващи въпроси, за да може да докладва правилно случая. Тогава Б. ѝ преразказва разговора с жена си, която му се обадила от метростанцията, за да ѝ занесе личната карта. Съобщава, че лицето на жена му е разкъравено и полицаите се опитват да го избършат с кърпички. Разказва, че жена му е била спряна от метрополицай, а другите полицаи, които вижда на място, са от “Охранителна полиция”. За това, че полицаите са носили и давали на подсъдимата мокри кърпи, разказват и подсъдимите в обясненията си, както и св. Б. в показанията си. Подс. С. посочва, че когато дошли полицаите, започнали да хвърлят мокри салфетки към подсъдимата преди да дойде медицинския екип и тя се бършела с тях. Подсъдимата съобщава същото, като допълва, че ѝ викали: „Забърши се малко ма, виж се на какво приличаш“.

По-нататък в протокола със снетото на хартия съдържание на разговорите е отразено, че служителката се свързва с ОДЦ и в резюме точно обяснява наученото от първия разговор с Б. Служителят ОДЧ задава въпрос: „Е, там нали има полицаи?“. Жената отговаря утвърдително с уточнението: „Той иска да се оплаче от това, че полицаят не пише това, което се е случило, а си пише това, което неговият началник група му диктува...“. Тя е задържана от метрополитен, след което е извикана охранителна полиция“. След това ОДЧ свързва служителката с 2 РУ-СДВР. Жената разказва отново това, което е научила. Дежурният от 2 РУ потвърждава, че знае за случая, че полицията от Метрополитена е търсила съдействие от тях и пита дали неговите колеги още не са отишли там. Служителката от ЕЕН 112 отговаря, че са отишли и според Б. „в момента диктуват“. След това е отразен диалог, който съответства на съдържанието на приложения аудиофайл в следния вид:

„2 РУ: И какво диктуват, какво да пишат ли?

ЕЕН112: Ами да.

2 РУ: Е в това лошо има ли, какво престъпление е това?

ЕЕН 112: Еми според него – да. Според него да, защото нямало да напишат това, което всъщност е станало, а щял да напише това, което му диктува ръководителят на групата.

2 РУ: *Значи има право това да си го обжалва и да се подаде жалба, че не е написано както трябва. На място там има наш екип трябва да е пристигнал вече...ще вземат отношение.*

ЕЕН 112: *Хм, казали са му да се оттегли, иначе ще го арестуват.*

2 РУ: *Еми какво да му кажат сега, той няма отношение, това жена му там....”*

В протокола е записан и трети последен разговор отново след позвъняване от телефон ХХХ. Отражено е, че гражданинът съобщава, че се казва Ж. Б., като пояснява, че вече се е обаждал и е говорил с колежка на дежурната. Казва, че вече е дал сведения и иска те да бъдат допълнени с това, че „*охранителният полицай продължава да казва какво да пише служителката на метространцията...*” В хода на разговора се разбира, че още не е дошъл екипът на спешната помощ. Служителката пита Б. в какво се съмнява, „*те нали пишат някакъв протокол, доколкото Ви разбирам, така ли?*“. Б. отговаря: „*Който не го пишат под свое мнение, а го лишават под мнението на по-главен полицай с две звездички, който съм го снимал с телефона си*“. Служителката му указва да остане на линия, за да се консултира тя с някого. В това време Ж. Б. продължава да говори, очевидно на друг човек, вече неформално, като явно изхожда от разбирането, че събеседникът му познава съпругата му. Чува се впоследствие и другият мъжки глас. Появата на този мъж съответства на показанията на св. Б., на обясненията на подсъдимата и на показанията на полицейските служители св. Ал. И. и св. Ал. Н., на фелдшера от медицинския екип св. В. П., че на място пристигнал и свекърът на подсъдимата. Св. Б., изчаквайки на телефона служителката, обяснява на баща си – „*Д. е смазана. Д. е смазана. Абе дойде до тука М., приятелче ми е, и се видяхме. Дойде, пийнахме по ракия вкъщи и дойде да го изпрати. И тука са й направили някаква проверка на личните карти, на документи и тя няма лична карта в нея. Тя тръгва да купи цигари, нали и тя го изпратила до тука и ми се обажда: пиле, неам лична карта, задържаха ме. Викам ей сега ще дойда, нали, да ти представя личната карта и всичко беше ок. Идвам тука, те тука в стаята, тя в кръв. А тоя го задържали, оня там, който седи.*“

След това се намесва служителката от ЕЕН 112: „*Чувате ли ме, господине?*“ Въпросът потвърждава още веднъж, че е имало прекъсване на разговора с нея. След това го свързва със служител на 2 РУ. На служителя Б. казва – „*жена ми е пребита, най-вероятно от служителя полицай, който като дойдох, беше само той*“. Дежурният от 2 РУ го пита „*Вие това видяхте ли го?*“. Б. отговаря утвърдително „*Видях го. Никой друг нямаше*“. Дежурният пояснява въпроса си – дали е видял, че той я е пребил. Б. отговаря: „*Не че той я е пребил. Видях, че е в кръв. Видях, че е сам в стаята заедно с моя приятел и съпругата ми, опитваше да му сложи белезници, а в момента друг служител обяснява*

на служителката какво точно да напише. Тя не го пише под нейно съзнание, а го пише под това, което казва той, същото се извършва и със служителя, който го видях в стаята, когато дойдох.“

По-нататък Б. потвърждава присъствието на баща си, като на въпроса на дежурния във 2 РУ дали има какво да добави казва: „Сега в момента полицаят ескалира, защото е дошъл баща ми, иска да види съпругата ми. Сега започва: господине, това е служебно помещение. Започва да го дърпа. Най-вероятно иска и него да вкара в ареста за тази вечер...“. След това се чуват отново реплики преди да е прекъсната телефонната връзка, които не са адресирани към дежурния от 2 РУ или ЕЕН 112. Ж. Б: “Тате”. Баща му: “Това е снаха ми, бе.”.

По делото е приложен и протоколът с разпечатка на кадрите на видеозаписа от охранителните камери на метростанция “Надежда”. Първият кадър отразява слизането на две лица по стълбите в 20:58 ч. на 18.01.2015 г. След това са възпроизведени кадрите от престоя им на касата, появата на трето лице пред касата. Тази визуална информация, преценена в логическата ѝ връзка с показанията на св. З. Г., св. Ц. и обясненията на подсъдимите, установява движението на двамата подсъдими преди влизането им в служебното помещение, което е тъмно, както е отразено и в справката от дисциплинарната проверка (л. 162, дисц. пр., л. 162, д.пр.). Видно е от обективизираните на хартия следващи кадри, че помещението продължава да е тъмно и когато пристигат първите полицейски служители за съдействие (л. 164 и в дисц. пр. и д.пр). След това има снимки, на които е отбелязано, че в 21:18:08 ч. мъжът на Д. Б. “се подпира на касата”, като действително без затруднения се вижда появата на мъж, който отива до касата за билети. Отбелязано е, че в 21:50:38 мъжът “влиза без покана в служебното помещение” (л. 166 от досието за дисциплинарното наказване). При фиксираното в кадъра отваряне на вратата се вижда, че помещението вече е светло и осветлението е включено.

Въззивният съд прие за надеждни доказателства оптичните носители и протоколите, възпроизвеждащи тяхното съдържание, което установява фактите от видеонаблюдението и постъпилите обаждания на тел. 112. На първо място съдът отчете, че те не се опровергават от никакви други обективни данни, събрани са по служебен път, т.е. не се оспорва автентичността им от органите на полицията – не е била оспорена от св. Ц. по време на дисциплинарната му проверка, нито от неговите началници, нито е била приета със съмнение от органите на 2 РУ-СДВР, които са я приобщили за първи път. Същевременно естеството и смисълът на тези доказателства е такъв, че категорично изяснява необосноваността на част от фактическите изводи на районния съд за отрязъка от събитията с начало появата на св. Ц. до преустановяването на физическия му сблъсък с подсъдимите.

Във връзка с това на първо място въззивният съд несъмнено следва да вземе предвид рамките на обвинението, които включват единствено тази част на събитието, която се е случила в служебното помещение, т.е. освен участниците в конфликта – от една страна, подсъдимите, чиито обяснения кореспондират помежду си за съществените обстоятелства, а от друга – св. Ц., чийто показания се конфронтират с тях, няма други присъстващи. С други думи – на възникването и ескалирането на конфликта между подсъдимите и св. Ц. няма свидетели, няма и запис от охранителна камера, който да обхваща вътрешността на помещението. Доказателства, които косвено и частично могат да изяснят какво се е случило, се съдържат в цитираните медицински документи за получените увреждания от тримата и изяснените предхождащи и последващи обстоятелства от аудио- и видеозаписите. Дисциплинарната проверка на св. Ц. е приела, че доказателствата, изводими от противоречащите си показания на полицейския служител и обясненията на подсъдимите, не са достатъчни, за да установят по несъмнен начин случилото се в помещението. При същата доказателствена наличност обаче комисията е приела, че нейната недостатъчност е пречка за разследване на данни за полицейско насилие, но не е пречка материалите да бъдат изпратени на СРП, т.е. на компетентната прокуратура да обвини подсъдимите за поведението им в стаята. Разбира се, изпращането на материалите не е било обвързващо за прокуратурата, но обстоятелството, че разследването на този случай, при вече изявен двоен стандарт – за започването му срещу подсъдимите и в същото време – за приета липса на основание за започване на разследване срещу полицейския служител, е извършено от органите на 2 РУ-СДВР, демонстрира един от проблемите, вече констатирани в осъдителното решение “Костадинов срещу България” на ЕСПЧ с липсата на гаранции за обективност на разследването на случаи с участието на полицаи (§ 61, 62, 63). В разглеждания от ЕСПЧ случай органите на прокуратурата са възложили да бъде извършено разследване от СДВР за данни за полицейско насилие. Съдът приема, че тази институция не може да се разглежда като достатъчно независима от гледна точка на полицейските служители, чието поведение е предмет на разследване (вж., с необходимите промени, *El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* [GC], № 39630/09, §§ 187 и 189, ЕСПЧ 2012; *Đurđević v. Croatia*, № 52442/09, §§ 87-90, 19ти юли 2011 г.; и *Najafli*, цитирани по-горе, § 52). Като допълнителен аргумент, за да приеме нарушение на чл. 3 ЕКПЧОС, съдът изтъква значението на обстоятелството, че разследването не изяснява дали полицията не е използвала сила срещу жалбоподателя или напротив, използвала е такава сила, но само защото тя е била необходима вследствие поведението на жалбоподателя. Вместо това, разследването изглежда е изхождало от предположението, че тъй като полицията е била изправена пред напрегната ситуация, тя оправдава използването на сила срещу всяко лице, с което се влезе в контакт по време на полицейската операция. На следващо място основание за установяване на нарушение е открито и в бездействието на разследването, което не е опитало да определи точния произход на всичките

многобройни наранявания на жалбоподателя. На тази основа ЕСПЧ приема, че нито първоначалното разследване, извършено по разпореждане на органите на военната прокуратура, нито последващото такова, извършено по разпореждане на органите на градската прокуратура, са били достатъчно независими или са дали ясен отговор на основните въпроси, които възникват в този случай: дали полицаите са използвали сила срещу жалбоподателя, как точно са направили това и дали тази сила е била необходима вследствие поведението на жалбоподателя (вж. съответно Анжело Георгиев и други срещу България, № 51284/09, § 72, 30 септември 2014 г.). Съдът е подчертал, че тези въпроси са от съществено значение, за да се определи дали полицията е действала в рамките на ограниченията на чл. 72, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи от 2006 г. В заключение ЕСПЧ е обобщил, че споменатите разследвания не могат да се разглеждат като изпълнение на задължението на България съгласно чл. 3 от Конвенцията за провеждане на ефективно разследване на твърденията за малтретиране на жалбоподателя от страна на полицията. Поради това и Съдът приема нарушение на тази разпоредба от гледна точка на процедурния ѝ аспект.

Като се направи уточнението, че в настоящия случай извън дисциплинарната проверка на действията на св. Ц. разследване на твърденията за полицейско насилие на обвиняемите изобщо не е проведено, следва да бъде отбелязана в същата връзка на изследване очевидната едностранчивост на досъдебното производство, в което е назначена съдебномедицинска експертиза на св. Ц., но не и такава за уврежданията на подсъдимите, макар че те са по-тежки и получаването им е част от самото разглеждано събитие. Пълното игнориране на необходимостта да се изследват значими факти за защитата на обвиняемите, които безусловно обслужват разкриването на обективната истина, на собствен ход създават впечатление за тенденциозност. Същевременно следва да бъде удържано във внимание по време на цялостното обсъждане на случая, че подсъдимите не са задържани и обвинени за друг случай, по повод на който да са извършени полицейски действия, надхвърлящи изискването за пропорционалност на упражнената принуда спрямо обществената опасност на подсъдимите. Те са били задържани и обвинени във връзка с поведението им спрямо св. Ц. по време на събитието, при което са пострадали. С други думи – въпросите какво е било поведението на подсъдимите и дали е било противоправно са неразривно и неотделимо свързани с въпроса какво е било поведението на св. Ц.. Пълното игнориране на поведението на св. Ц. от обхвата на разследването показва изначално грешна постановка, доколкото не само че възпрепятства разкриването на истината, но нещо повече – демонстрира липса на интерес към нея. Тази порочна изходна позиция не позволява по същество да се противопоставят валидни доводи на възраженията на защитника на подсъдимата, че тя е била обвинена, за да бъдат компрометирани оплакванията ѝ за нанесения ѝ побой от полицейския служител.

Оттук нататък, съобразявайки спецификите на конкретния предмет на наказателното производство и неговото инициране, въззивният съд извърши ревизия на анализа на първостепенния съд на доказателствата, които имат пряка или косвена връзка със случилото се в служебното полицейско помещение на метростанцията, като ги обсъди и в логическата им връзка с допълнената от настоящата инстанция фактология за събитията след това.

....

На следващо място от разпечатката на записа от видеокамерата, обхващаща пространството пред касата и входа на служебното полицейско помещение в непосредствена близост, е видно, че няма заснети никакви телодвижения на двамата подсъдими, които да издават невъздържаност, раздразнение или агресия, няма и фиксиране на продължителен разговор между тях и св. Ц.. Фиксираното време от излизането на св. Ц. от служебното му помещение за проверка на сигнала, подаден от св. З. Г. (в 20:59:00 ч.), до влизането на двамата подсъдими самостоятелно и доброволно в тъмната стая (21:00:21 ч.), след като свидетелят очевидно вече е влязъл преди тях, защото не е в кадър, също е съвсем кратко. Това потвърждава, че не е имало време за размяна на реплики, за оказана упорита съпротива от подсъдимите и за ескалиране на вербален конфликт откън.

Св. З. Г. в показанията си твърди, че след като св. Ц. откликнал на нейното повикване, той тръгнал с подсъдимите към стаята. Свидетелката чула подсъдимият да казва на полицаия, че мирише на лук. Други реплики свидетелката не казва да е чула. След това, вече от вътрешността на стаята, при затворена врата, възприела „чукане и тропане“. Св. Ц. в показанията си заявява, че когато отишъл при билетната каса, поискал документи на подсъдимите и те започнали да го обиждат, като го нарекли „миризливец, боклук, какъв си ти бе, за да ми искаш документ за самоличност“. Той се легитимирал втори път и предупредил, че поведението им ще се счете за осуетяване на полицейска проверка и може да бъдат задържани за 24 часа. Жената обяснила, че живее наблизо и затова не е взела личната си карта. На въпроса дали си знае ЕГН, тя отговорила утвърдително. Тогава той поканил подсъдимите в служебното помещение, за да установи самоличността им.

Пресъздадената хронология на събитията от св. З. Г. кореспондира на приложената разпечатка от охранителната камера, от която е видно, че от излизането на полицаия от стаята, т.е. преди да се представи на подсъдимите, до тяхното влизане в същото помещение, когато св. Ц. вече е в стаята, времето е минута и 21 секунди. По същество подс. С. не отрича, че е казал реплика в споменатия от св. Г. смисъл. Поради това и като съобрази заинтересоваността на св. Ц. да отегчи положението на

подсъдимите, за да смекчи своето, въззивният съд изведе фактологията преди влизането в стаята от показанията на св. Г., подкрепена от обективните данни от видеозаписа, които кореспондират на обясненията на подсъдимите в тази част. Подс. С. разказва, че се появил полицај, който им поискал личните карти и той показал своята, но подс. Б. нямала и полицајт им казал да го последват в стаята. В същата насока са и обясненията на подсъдимата.

Поради това въззивният съд прие, че изводите на районния съд в тази част се нуждаят от корекция, тъй като безусловно е установено единствено, че св. Ц. след доближаването на подсъдимите на касата им поискал личните карти и разпоредил да го последват, което те и сторили, като подс. С., вървейки след него, му казал, че мирише на лук. По отношение на насоката на останалата част от пресъздадения от св. Ц. разговор с подсъдимите – за установената липса на личната карта на подсъдимата, за предоставения от нея ЕГН, за обаждането ѝ на съпруга ѝ св. Ж. Б. и за проверката на подсъдимите по личните им данни в централата, въззивният съд констатира, че показанията на свидетеля кореспондират на обясненията на подсъдимите, поради което прие за установено, че тези въпроси са били обсъждани. Това обаче се е случило вече в служебното помещение, а не пред билетната каса, както твърди св. Ц. Последният детайл е съществен, защото допълнително потвърждава пристрастността на свидетеля, който изопачава фактологията така, че да преувеличи сериозността на повода за полицейската проверка преди влизането в служебното помещение. Оттук нататък показанията на свидетеля и обясненията на подсъдимите съществено се разминават и както беше отбелязано, няма нито едно друго доказателство извън гласните доказателствени средства на замесените, което може да установи с гаранция за непристрастност иницирането на физическото съприкосновение между тримата, нито точното съдържание на изразите и на двете страни в конфликта. Единствената реплика на подс. С., която се установява категорично да е казана от него на път за служебното помещение, е, че св. Ц. мирише на лук. Този факт едностранно се изяснява от показанията на св. З. Г., св. Ц., обясненията на подсъдимите и показанията на св. Ж. Б., на когото подсъдимите след събитието са разказали какво се е случило. И двамата подсъдими обаче са обвинени за извършено хулиганство в служебното полицейско помещение. С други думи – поведението на подсъдимите в салона на метростанцията пред билетната каса, което е станало повод св. З. Г. да не им продаде билети и да сигнализира полицейския служител, включително и репликата на подсъдимия към св. Славчев, че мирише на лук, която тя е възприела, са останали извън обхвата на обвинението, въпреки че реплика със същия смисъл, за която се твърди, че е казана вътре в помещението, е инкриминирана. Различното третиране на факти, които са с едно и също правно значение, допълнително изяснява подхода на съсредоточаване на обвинението само за отрязъка от време, в който на подсъдимия му е била счупена

ръката, а на подсъдимата са били нанесени поне 3 силни юмручни удари в лицето, както се установява от съдебномедицинската експертиза за механизма на получаването на уврежданията, назначена за първи път в съдебното следствие, причинили счупване на носните кости, луксация на зъб, силни отоци и кръвонасядания по двете очи, като клепачът на лявото е бил напълно затворен. Всичко тези особености въззивният съд приема за основание показанията на св. Ц. да бъдат критично обсъдени в степента, в която критично се обсъждат и обясненията на подсъдимите. В конкретния случай, естеството на разглежданото събитие е такова, че всеки от замесените може да се счита за наказателноправно уязвим и това не е обвързано с процесуалния му статус. На основата на обхвата на изследваните факти Ц. Ц., макар с процесуалното качество на свидетел, е заинтересован в същата степен, както и подсъдимите, от благоприятен за себе си изход от процеса, който е постижим, ако бъде установено, че те са го нападнали.

Следователно, за правилното изясняване на релевантната фактология се изисква критична проверка на доказателствената стойност на обясненията на подсъдимите и показанията на св. Ц.. По принцип обясненията на подсъдимите винаги изискват внимателна преценка за достоверност, тъй като освен важно доказателствено средство са и средство за защита, необвързано със задължение за установяване на истината. При съблюдаване на правилата за доказателствената тежест по чл. 103, ал. 1 – ал. 3 НПК, за да бъдат приети за достоверни обясненията на подсъдимите, не се изисква те да намират подкрепа, а да не се опровергават от несъмнено установени доказателства или да не се дискредитират на собствено основание поради неясноти, необясними празноти или тъй като съдържат обективно невъзможна версия. Поради това фокусът на обвинението върху твърдения за действия на подсъдимите спрямо св. Ц., на които не присъстват трети лица, обуславя ролята, която се отрежда на неговите показания. Те освен доказателствено средство са и предмет на доказване, като за разлика от обясненията на подсъдимите, в които те защитавайки се, нямат задължение да доказват невинността си, следва да бъдат такива, че безусловно, т.е. несъмнено категорично, да установят виновността на подсъдимите. В настоящия случай обаче доказателственият анализ на показанията на св. Ц. показва, че те не се отличават с такава хомогенност, логическа пълнота и последователност, която да бъде достатъчна, за да опровергае обясненията на подсъдимите. В същото време показанията на св. Ц. влизат в съществена конфронтация с доказателства, чието съществуване и установяване по делото не зависи от волята на никого от замесените в събитието, а именно тези, които се съдържат в писмените доказателства за причинените сериозни увреждания по двамата подсъдими, които съотнесени към естеството и характера на охлузванията и одраскванията по св. Ц. не кореспондират на неговите твърдения. От заключението на съдебномедицинската експертиза за подс. Б. и от устните уточнения на вещото лице се изяснява механизъм на причиняване на нараняванията на подс. Б., които обективно могат да бъдат причинени

с не по-малко от 3 силни юмручни удара в лицето, каквито свидетелят отрича изобщо да е нанасял. Св. Ц. разказва, че поканил двамата подсъдими в помещението. Там подсъдимият се настанил на фотьойла и до него седнала подсъдимата на табуретката. През цялото време подсъдимият бил агресивен и го обиждал. Ставал и тръгвал, но жената го спирала с прегръдки и целувки. След това по телефона свидетелят установил, че подсъдимият е криминално регистриран за наркотици, а за жената липсвала криминална регистрация. Когато св. Ц. съобщил пред подсъдимите информацията за старата криминална регистрация, подсъдимият го репликирал, че е „наркоман, най-големият наркодилър, ти не можеш да ми направиш нищо“. Видно е, че тази реплика, такава, каквато е съобщена, е иронична и по същество е насочена към омаловажаване на значението на старата криминална регистрация, която не е довела до осъждане. Подс. С. в обясненията си потвърждава, че е имало размяна на реплики в подобен смисъл, като обаче твърди, че отношението на св. Ц. към него било грубо и арогантно. По-нататък св. Ц. разказва, че попитал подсъдимия дали има в себе си забранени вещества, а той му отговорил, че „има много наркотици“. След като полицаят казал да ги постави на масата, подсъдимият седнал, а подсъдимата приканила свидетеля да действа по-бързо, защото утре е на работа. Според хода на разказа на св. Ц. за собствените му последващи действия, той не е извикал екип да извършва обиск на подсъдимия за наркотици, а се заел да довърши документацията, като казал на двамата, че после ги пуска, но те не могат да пътуват с метрото. Тогава подсъдимите започнали да го обиждат „със същите обидни думи“ – „миризливец, селски мангал, миришеш на лук“, след това допълва, че го заплашили: „ние имаме права и за това, че си ни спрял, утре си уволнен“. Казали му, че не той ще им казва дали ще пътуват с метро. Св. Ц. повторил, че касиерката няма да им продаде билет, а той няма да ги пусне да пътуват. След това подсъдимите го нападнали. Мъжът го удрял в областта на лицето и тялото, а жената го хванала за врата, душейки го и ритайки го с ботуши. Погледнал към мъжа и видял, че гледа към служебното му оръжие, а лявата му ръка се насочила натам. Тогава свидетелят направил хватка „ключ“ и извил лявата ръка на подсъдимия по посока на нейната сила и го преместил към стената. Тогава мъжът го ударил с юмрук в областта на лявата скула. Свидателят се зашеметил, паднал на колене, но успял да хване сгъвката на левия крак на подсъдимия с цел да го повали на земята и му сложил белезница. След това по радиостанцията извикал подкрепление, а на билетния касиер казал да извика бърза помощ. Изтъква, че „продължил борбата“ с подсъдимия още 1-2 минути, докато успял да му сложи белезниците и на дясната ръка. Не обърнал внимание през това време какво прави момичето. Тогава влязъл мъж с въпроса какво става, на когото свидетелят обяснил, че подсъдимите са го нападнали и са задържани и по случая ще получи сведения от 2 РУ-СДВР. Мъжът извадил телефон и започнал да снима, а св. Ц. му разпоредил устно да напусне служебното помещение. Малко по-късно на мястото пристигнали свидетелите Ал. И. и Ал. Н., които влезли в стаята. Тогава св. Ц. излязъл в

билетното помещение да пише докладната си, „за да не се изнервя още обстановката“. След 10 минути пристигнал екип на Спешна медицинска помощ, който отвел подсъдимата в УМБАЛСМ „Пирогов“, а подсъдимият отказал да бъде прегледан. Св. Ц. отрича да е удрял подсъдимата и заявява, че не бил обърнал внимание дали е имала наранявания. При предявяване на снимките от нараняванията по лицето на подсъдимата, изготвени в Катедрата по съдебна медицина, той казва, че не било възможно подсъдимата да е имала такива наранявания.

Прегледът на показанията на св. Ц. преди съпоставката им с останалия доказателствен материал показва съществени празноти и логически противоречия. Въззивният съд прие, че той казва истината за това, че съобщил за старата криминална регистрация и за последвалото иронично и предизвикателно репликиране от страна на подсъдимия. Оттук нататък обаче показанията на св. Ц. не съдържат разумно обяснение защо, след като подсъдимият казал, че има наркотици, той не е проверил това твърдение, а твърди, че изобщо е изоставил тази линия на разговора, въпреки че не би могъл да знае, че подсъдимият не казва истината и няма в себе си наркотични вещества. След като св. Ц. в контекста на конкретната полицейска проверка на гражданин, който има валиден документ за самоличност, е обсъждал криминална регистрация от 2001 г. за държане на марихуана, а поведението му след това не показва, че е направил това, за да провери дали подсъдимият сега държи наркотици, това несъмнено установено фактическо положение подкрепя обясненията на подсъдимите, че репликата не е обслужвала правилното упражняване на полицейската служба, а е било форма на персонална конфронтация с подсъдимия. Отделен въпрос е, че криминална регистрация с такава давност, която не е свързана с правни последици на осъждане, изобщо не би следвало да бъде споменавана, тъй като не би могла да бъде основание за полицейска намеса изобщо. Старата регистрация не е имала никакво отношение към конкретния повод на полицейската проверка, която по отношение на подс. С., който е имал валиден документ за самоличност, е следвало да приключи още при констатиране на този факт. Поради това оттук нататък показанията на св. Ц., че не отвърнал на репликата на подсъдимия, а се заел с документацията, като казал на подсъдимите, че след това ги пуска, въззивният съд приема за логически противоречиви и неубедителни. Логически неустойчиво е твърдението, че подсъдимите го нападнали, след като им казал, че не могат да пътуват в метрото – факт, който той вече веднъж им бил съобщил, а преди това касиерката им била отказала продажбата на билет и не срещнала съпротива. Показанията на свидетеля не следват вътрешна логика и по отношение на споменатата от него мимоходом необходимост да се вика екип на спешна помощ, защото всъщност в разказа си полицейският служител не сочи, т.е. не признава съществуването на нито един факт, който би могъл да бъде основание да търси съдействие от билетната касиерка с искане да се обади в ЦСМП.

По отношение на случилото се в стаята обясненията на подс. С. и подс. Б. не влизат помежду си в съществени противоречия. Подс. С. казва, че в служебната стая той седнал на стола, а подсъдимата на дивана. После полицаят почнал да ги разпитва. Питал го дали е задържан по повод на криминалната регистрация от 2001 г. за цигара марихуана, държал се грубо, казал му „аз такива като тебе колко ги обичам, да знаеш“. Тогава подсъдимият му отвърнал, „че е най-големият дилър“ и да се дръпне от него, защото мирише на лук и манджа. След това подсъдимият пресъздава размяна на реплики помежду им в същия конфронтационен тон – св. Ц. го попитал какъв е той, че така да му отговаря. Подсъдимият казал, че е гражданин, а полицейският служител му отговорил с предупреждението, че „ще го заключи“, бутнал го към стената и извил ръката му назад. Подсъдимият почувствал „остра болка“, усетил я „много жестоко“. В този момент подсъдимата тръгнала към св. Ц. и го попитала: „защо го заключваш, какво е направил?“. Тогава св. Ц. я ударил в двете очи и в носа и й казал „ти да мълчиш, ма“. След това св. Ц. побледнял и видимо няколко минути не можел да вземе решение какво да прави. Съобщил по радиостанцията, че вика помощ. Подсъдимият му казал, че това е ненормална история, не може да се бие така човек, „камо ли момиче“. Св. Ц. му отвърнал да мълчи, оставил го в ъгъла с белезници. Ударил го няколко пъти и тогава се появил Б.. Подсъдимият след това продължил да се възмущава като цяло на системата. Бил много афектиран. След това в ареста на 2 РУ усетил, че ръката го боли и се подува.

Подс. Б. в обясненията си заявява, че след като в стаята се обадила на мъжа си да ѝ донесе личната карта и си казала ЕГН, започнал спор между подсъдимия и полицаия, който се държал агресивно. Св. Ц. блъснал подсъдимия, извил му ръката и започнал да му слага белезниците. Тя се изплашила и „от самия уплах“ се изправила и тръгнала към подсъдимия с въпроса „защо го задържаш“. Тогава изненадващо св. Ц. я ударил няколко пъти с юмрук в лицето, после не виждала добре, очите ѝ били пълни с кръв. За състоянието си в районното управление казва: „Не можах да мигна цяла нощ от болка“.

Прегледът на обясненията на подсъдимите, освен че установява липсата на съществени противоречия помежду им, изяснява и че нито един от тях не споменава да е имал физическо съприкосновение със св. Ц., съответно – не дава фактическо обяснение за причинените на последния охлузвания в подушната област, одраскванията по шията, кръвонасядането под лявата подлопатъчна област и охлузването по лявата подбедрица. Отокът и кръвонасядането по страничната повърхност на дланта на дясната ръка и кръвонасядането в основата на пети пръст на дясната ръка са увреждания, които кореспондират на установените факти, че св. Ц. е нанесъл поне три удара с юмрук в лицето на подсъдимата. Вещото лице в устните уточнения в разпита си при приемане на съдебномедицинската експертиза пояснява, че увреждането откъм малкия пръст е възможно да е получено при въздействие на ръката под формата на юмрук. Празнотата в обясненията на подсъдимите по отношение на останалите наранявания обаче не

позволява да се приеме, че те пресъздават в пълнота цялата ситуация. Същевременно обаче и двамата подсъдими признават, че след задържането на подс. С. подсъдимата скочила към св. Ц.

Съобразявайки констатираните дефицити на гласните доказателствени средства, които съдържат единствените преки доказателства, въззивният съд прие, че само въз основа на тях с необходимата степен на сигурност според процесуалния стандарт може да бъде установено, че действително по повод на криминална регистрация на подсъдимия и нейното изтъкване без връзка с конкретния случай от страна св. Ц. е възникнал спор между него и подсъдимия с размяна на реплики, включително такива, които са изразявали нелюбезно и презрително отношение на подсъдимия към св. Ц. Въззивният съд намира, че по несъмнен начин се установява единствено съдържанието на репликата на подс. С. да се дръпне от него, защото мирише на лук и манджа, тъй като само по отношение на нея няма съществени противоречия в единствените относими доказателства, които се извеждат чрез обясненията на подсъдимите и св. Ц.. Останалите включени в обвинението изрази - „Какъв си ти бе, миризливец, боклук”, не се доказват, тъй като, както беше посочено, показанията на св. Ц., който единствен ги твърди, са дискредитирани. В хода на скарването св. Ц. преминал към задържането на подсъдимия, като извил ръката му в хватка „ключ“ и му сложил белезници. Действията на св. Ц. с подсъдимия провокирали подсъдимата да тръгне рязко към него и да му иска обяснение. Оттук нататък обясненията на подсъдимите и показанията на св. Ц. следва да бъдат обсъдени в контекста на останалите доказателства, за да се провери възможността да бъдат установени по несъмнен начин и други факти.

Както вече беше изтъкнато, по делото е изяснено по категоричен начин, че по време на събитието в служебното полицейско помещение са били причинени увреждания и на двамата подсъдими, и на св. Ц. Естеството на нараняванията е било такова, че са били видими тези, причинени на подсъдимата. Видно от събраните медицински документи и експертното им изследване, както и от приложените снимки към прегледа на подсъдимата в КСМД, тяхното възприемане от всички присъстващи е било неизбежно – заради обхвата на отоците и кръвонасяданията, които са се разпростирали и от двете страни на лицето, т.е. могли са да бъдат видени и при наблюдаване в лице и в профил на подсъдимата. Няма спор в доказателствата и относно това, че спешната медицинска помощ е извикана именно заради състоянието на подсъдимата. Тези обстоятелства, освен че са значими сами по себе си за правилното изясняване на предмета на разглеждане, представляват и контролен коректив за оценка на останалите гласни доказателства, тъй като от това дали свидетелите признават съществуването на уврежданията и какво обяснение дават за получаването им, може да бъде преценено кои от показанията съдържат достоверни доказателства и могат да бъдат кредитирани.

.....

Анализирайки в сравнителен план цитираните свидетелски показания на пристигналите впоследствие полицаи и медицинските служители, съдът установи, от една страна, че те не могат да допринесат за изясняване на механизма на причиняване на уврежданията, доколкото никой от тях не е бил очевидец, а това, което знаят, са го научили от св. Ц. или от пристигналите преди тях свидетели, които са им преразказали. Същевременно въззивният съд намира, че от обажданията на св. Ж. Б. на тел. 112, се изяснява, че нито св. Ц., нито св. З. Г. самостоятелно са написали първоначалните си сведения, които макар да не са годни доказателствени средства, имат значение за формиране на процесуалната им позиция и за насоката на въздействие върху спомена им с изградена впоследствие версия. По делото се установява, че не е имало адекватна намеса за проверка на твърденията на св. Ж. Б. в две последователни обаждания до ЕНН 112 – за това, че първо по-високопоставен полицай диктува на св. Ц., а после – и на касиерката св. Г. От показанията на св. Б., който е бил началникът на група, и от демонстрирания от него избирателен подход при изясняване на фактите, както и от изразеното убеждение, че работата му е да проверява дали полицаят е наранен, но не и дали той самият е наранил хора, се извежда пристрастност и липса на обективност. По същество показанията му не са надеждно доказателствено средство, функционално обвързано със задачите на процеса да се установи истината, а изразяват разбирането на свидетеля за начина, по който следва да се отстоява вътрешноведомствения интерес – като вниманието се отклонява от евентуални нарушения от страна на полицай. От съдържанието на проведения разговор на служителката от ЕНН 112 с дежурния полицай от 2 РУ-СДВР става ясно, че последният също не вижда нищо необичайно или нередно в съобщената от св. Б. намеса от горестоящ полицай при снимане на саморъчни обяснения, поради което и дежурният не взема никакви мерки за проверка и своевременно преустановяване на въздействието на намесата върху свидетелите, а съветва чрез оператора на тел. 112 св. Б. да подаде жалба, ако свидетелите са написали неверни неща. От друга страна, е видно, че и полицейските служители, и двете служителки от “Метрополитен” ЕАД не дават обективни показания относно състоянието на подсъдимата. Тази лоялност към позицията на св. Ц., която не почива на закона, нито на етични правила, се отразява на цялостната надеждност на показанията като доказателствено средство. Поради това, като съобрази, че посочените свидетели не показват способност да се абстрахират и дистанцират от отношенията или служебната си връзка със св. Ц., въззивният съд прие, че може да основава фактическите изводи на тях само в частите им, които намират опора в други доказателствени средства или които не се конфронтират с неопроверганите части от обясненията на подсъдимите. Изхождайки от тази позиция, въззивният съд прие, че св. Ж. Б. е съобщил истината за

състоянието, в което е заварил съпругата си и подс. С., както и за въздействието при снемане на саморъчно написаните сведения от св. Ц. и св. Г.

На следващо място въззивният съд отчете заключението на съдебномедицинските експертизи и уточненията на вещите лица по отношение на подсъдимите. От заключението за подсъдимата се установява несъмнено, че уврежданията ѝ не могат да бъдат причинени от “теренна травма”, т.е. от блъсване на земята и съприкосновение с пода при падането, а са получени най-малко от три удара. Вещите лица поясняват, че кръвонасядането на горния и долния клепач на дясното око е причинено от удар с ограничена контактуваща повърхност, каквато може да бъде човешки юмрук, лакът или коляно. Оттокът и кръвонасядането на носа са получени също най-малко от един удар от същото естество. И третото комплексно увреждане – кръвонасядане и оток на лявото око и луксация (разклащане на първи долен ляв зъб) – може да бъде получено от най-малкото един удар. Всички увреждания е възможно да се получат и от няколко наслагващи се удара върху трите контактни области, поради което правилно и районният съд е отчетел за несъмнено установено, че механизмът на причиняване включва най-малкото три удара. Това означава, че обясненията на подсъдимите за юмручните удари от св. Ц. в лицето на подсъдимата намират опора в обективни доказателства, в чиято достоверност не може да има съмнение.

...

Същевременно въззивният съд констатира, че свидетелите си противоречат по отношение на констатираното поведение на подсъдимата. Като съобрази естеството на разминаванията, съдът прие, че по същество свидетелите не съобщават факти за конкретни невъздържани действия, а своите интерпретации на състоянието на подсъдимата. Всички споменати свидетели са видели подсъдимата след нанесения ѝ побой, така че нейните оплаквания и викове в контекста на конкретната ситуация, при добра осведоменост за случващото се от гледна точка на нормалния човешки резон, е допустимо да бъдат квалифицирани единствено като субективен израз на страдание и страх. Поради това и към поведението ѝ биха могли да се поставят изисквания само като към човек, преживял насилие. В този ред на мисли съдът кредитира показанията на св. Ж. Б. от основния му разпит, че съпругата му била много изплашена, била “изпаднала в шок”.

...

Въззивният съд намира, че в посочената част първостепенният съд е допуснал превратно тълкуване на действителния смисъл на доказателствата. В показанията си св. З. Г. не твърди, че подсъдимите са се държали агресивно, напротив – казва, че контактът ѝ се е изчерпал с отказа да продаде на подсъдимия билет, а на своята началничка св. И.

е казала изрично противното – че двамата не са се държали агресивно с нея. Останалите свидетели, споменати от районния съд, са пристигнали след приключване на физическия конфликт и са заварили подсъдимите в увредено състояние – подсъдимият към този момент, макар още да не било известно, бил със счупена ръка, която още не е била медицински третирана, а подсъдимата – с наранявания на лицето, представляващи временно разстройство на здравето. Съобразяването на тези положения е задължително, защото от това зависи какви е допустимо да бъдат нормалните, базирани на дължимото хуманно разбиране, изисквания към поведението на хора в подобно състояние. Преди всичко обаче следва да бъде подчертано в доказателствен план, че използваният подход от районния съд за формиране на логически връзки е неправилен. От поведението на подсъдимите преди деянието или след него, дори то да беше установено правилно от районния съд, какъвто не е настоящият случай, не могат да се извличат доказателства за това какво е било поведението им по време на процесното събитие. По същата логика доказателства за вина на подсъдимите не могат да се извличат от сходни ситуации, както не могат да се установяват доказателства от предходните дисциплинарни нарушения на св. Ц. за неговото поведение спрямо подсъдимите. Това е така, тъй като в наказателния процес доказването трябва да е несъмнено, т.е. изисква се установяване на конкретните факти, без допускане на аналогии, общи теоретични положения за човешките нагласи по принцип и предположения. От обстоятелството, че подс. С. е изрекъл думи, които категорично не биха могли да бъдат възприети като възпитано и благоприлично поведение, което се доказва несъмнено – че св. Ц. мирише на лук, а в стаята е допълнил, че мирише и “на манджа”, не следва, че може да се приема за доказано нито пряко, нито косвено, че той е нападнал св. Ц. По същия начин от поведението на подсъдимите след преустановяване на физическия сблъсък – емоционалните им обобщения за състоянието на полицията, държавата и т.н., включително във вулгарна форма, изразените намерения да съдят св. Ц. и другите полицаи, да предизвикат уволнението им – също не могат да бъдат изведени никакви факти за това как е започнало съприкосновението в помещението. Поради това въззивният съд прие мотивите на първостепенния съд в тази част за необосновани и изградени върху неприемливи предположения. Същевременно в мотивите изобщо не се коментира как се съотнася към възприетите от районния съд обстоятелства за сбиването приетият за достоверен разговор между подсъдимия и свидетелите Б., Б. и К., в който подс. С. за първи път им признал, че подсъдимата е нападнала св. Ц. след неговото задържане. Видно е, че районният съд пресъздава разговора буквално по показанията на св. К., а не по показанията на св. Б., който твърди, че той предизвикал признанието, като първоначално заговорил на шега подсъдимата за случая. В показанията на последния свидетел е включена и реакцията на подсъдимата, която не възприема шеговития тон и преди включването на подсъдимия в разговора отговаря на въпроса “кажи защо преби човека” с категоричната реплика: “няма такова нещо”. Тази част от разговора не присъства в мотивите на районния съд. Според всички

споменати свидетели обаче подс. Б. не е присъствала, когато подс. С. впоследствие я е уличил в нападение, съответно не е могла да каже дали споменатото е вярно или не. На следващо място въззивният съд отчете, че и двамата подсъдими в обясненията си отричат да е имало подобен разговор. Съобразявайки комплексно всички особености на пресъздадената ситуация в свидетелските показания на св. Б. и К., които по същество не съдържат първична, а производна информация, както и обстоятелствата, при които те са приобщени към доказателствения материал – в самия край на първоинстанционното съдебно следствие след промяна в показанията на св. Б., предизвикана от раздялата му с подсъдимата, въззивният съд прие, че тези гласни доказателствени средства също могат да бъдат възприети като източник на достоверни доказателства за разглежданото събитие само ако срещат опора в други несъмнено установени обективни факти. Това е така, защото не е достатъчно показанията на двамата свидетели да са достоверни, т.е. те да заявяват истината за споделеното от подсъдимия и ситуацията, в която това се е случило. Необходимо е и подсъдимият тогава пред тях да е казал истината за собствените си възприятия за поведението на подсъдимата по време на събитието, предмет на обвинението. Поради това, след съпоставянето на показанията с останалите доказателства, въззивният съд констатира, че думите на подсъдимия, пресъздадени от свидетелите, кореспондират с установеното положение, че след размяната на реплики между св. Ц., когато той преминал към ареста му, подсъдимата скочила към полицейския служител, за да му търси сметка за предприетите действия. От обстоятелството, че и двамата – и подсъдимата, и св. Ц., отгук нататък са получили наранявания, несъмнено следва, че помежду им е имало физическо съприкосновение, при което св. Ц. нанесъл най-малко три удара с юмрук в лицето на подс. Б. Събраните гласни доказателства обаче не позволяват по несъмнен начин да бъде установено дали подсъдимата е имала физически досег с полицейския служител преди той да я удари или след началото на побоя, като защитавайки се, го е одраскала по шията и му е нанесла установените кръвонасядания и охлузвания. По отношение на тази част на хронологията на събитията нито показанията на св. Ц., нито обясненията на подсъдимите са надежден доказателствен източник, защото както беше показано всеки от тях спестява част от съществените факти. С други думи – опора на извънпроцесуалното признание на подсъдимия в тази част – за действията на подсъдимата – няма. В подкрепа на изводите на настоящия съд са и записаните съобщения от св. Ц. в качеството му на пост 203, изпълняващ наряд на метростанцията. Първоначално той съобщава за “две лица, употребили алкохол“, които „се държат арогантно“. В следващо повикване лаконично казва: “Усложнява се” и иска съдействие. След това от пост “21-1” се подава към ОДЧ съобщението: “Да извикаш да прегледат жената... Ами жената иска преглед от медицинско лице, така ще те помоля да извикаш медицински екип”. Видно е, от една страна, че съобщенията кореспондират на обясненията на подс. С., който уточнява, че след като ударил подсъдимата, св. Ц. изпаднал в състояние на несигурност и известно

време не знаел как да реагира, после се обадил да иска помощ. Записаното съобщение от св. Ц. не се съдържа никакви конкретни данни, той не заявява в нито един момент, че е нападател, нито че той има наранявания. Съобщеното от него, че подсъдимите “се държат арогантно”, не установява упражнено физическо насилие от тяхна страна, а единствено изяснява оценката на полицейския служител, че поведението им не е изразявало уважение, а е било нахално. В същото време след това от съседния пост към ОДЧ постъпват указанията да се осигури медицинска помощ за подсъдимата.

Поради това и на основата на цялостния си доказателствен анализ въззивният съд коригира фактическата обстановка за случилото се в служебното полицейско помещение в посочения вече смисъл и изключи като изградени върху предположения изводите на районния съд за това, че подсъдимите в стаята започнали и двамата да нанасят удари по св. Ц. и началото на физическото съприкосновение било преди той да предприеме задържане на подс. С.

Районният съд е посочил, че “звучи недостоверно полицейски служител да напада безпричинно задържани от него лица”. Тази изходна постановка обаче демонстрира, че районният съд преднамерено си е поставил ограничения при обсъждане на доказателствата, които противоречат на изискванията за обективно и непредубедено изследване. Дали полицейски служител е нападнал граждани се установява не въз основа на убежденията на съда за авторитета на полицейската професия или с оглед изискванията за правилното осъществяване на полицейската служба, а въз основа на събраните по делото доказателства. Доказателственият анализ в наказателния процес е недопустимо да се основава върху субективната преценка на страните или на състава на съда за това дали едни или други доказателства възплъщават собствената им представа за обичайното житейско стечение на обстоятелствата. Доказателствата не се кредитират и от гледна точка на логиката на обикновените житейски ситуации или законосъобразното стечение на обстоятелствата, тъй като поначало правонарушението надхвърля общоприетите житейски стандарти на поведение. По дефиниция всяко престъпление като екстремална човешка проява е нарушаване на нормалната житейска логика, поради което и тя – житейската логика – принципно, не би могла да бъде надеждната и категорична основа за неговото правилно всеобхватно изследване. Анализът на доказателствата в тяхната взаимовръзка по хронология и смислово значение не представлява конкуренция на житейски гледни точки (тази на подсъдимите срещу тази на представителите на държавното обвинение), а стъпва върху съблюдаването на обективни правила, похвати и норми на формална логическа дейност (дедукция, индукция и т.н.), чрез които е обективно постижимо разкриването на обективната истина. В конкретния случай по делото несъмнено е установено, че св. Ц. е приложил сила спрямо подсъдимите, която е била непропорционална на особеностите на ситуацията. Установява се също, че той се скарал с подс. С. От обстоятелството, че

по несъмнен начин не може да бъде установено дали конкретните негови наранявания са били причинени преди и след нанасянето на ударите от негова страна по подсъдимата, не следва, че не може да бъде дадена категорична оценка, че приложената сила от полицейския служител е била неоправдана по степен и интензитет. От естеството на обективните следи от физическо въздействие по св. Ц. и от безпомощното състояние на подсъдимата, в която св. Б. и св. И. са я заварили, се изяснява несъмнено, че упражненото от полицейския служител насилие не е било абсолютно необходимо. Общественият ред не е бил застрашен в такава степен, че изобщо да е била оправдана употребата на физическа сила. Провокативното поведение на подсъдимия не следва да се разглежда изолирано, а в контекста на създадената ситуация, в която на него са му причинени неудобства, които не са били предизвикани от неправомерно поведение. Подсъдимият С. не се е държал непристойно преди появата на св. Ц. и не е представлявал опасност за общественото спокойствие. Имал е валиден документ за самоличност, поради което изобщо не е следвало да се допуска ескалиране на вербалния конфликт. Употребените от него изрази по отношение на св. Ц. с едно и също съдържание – че мирише на лук, първият от които не е включен в обвинението, без съмнение са изразявали неприемливо от гледна точка на морала и правилата за добро поведение в обществото презрително отношение към св. Ц. Първата реплика на подсъдимия пред билетната каса, която не е част от обвинението, не е била провокирана от св. Ц. и безусловно не представлява уместна форма на общуване към непознат човек, нито е отношение към органите на реда, което може да бъде одобрено. То обаче не се отличава с достатъчна степен на обществена укоримост и опасност, която да допусне третирането му от сферата на етичната регулация да премине в правно-санкционната. Дори ако св. Ц. погрешно е приел, че споменатите реплики представляват непристойно, оскърбително отнасяне чрез реч, т.е. противоправна обида към него, спецификата на това деяние обаче, включително ако беше инкриминирано в цялост, на първо място, не оправдава използването на физическа сила. Съгласно чл. 1, ал. 2 от Указа за борба с дребното хулиганство дребно хулиганство по смисъла на този указ е именно непристойна проява, изразена в употреба на ругатни, псувни или други неприлични изрази на публично място пред повече хора, в оскърбително отношение и държане към гражданите, към органите на властта или на обществеността или в скарване, сбиване или други подобни действия, с които се нарушава общественият ред и спокойствие, но поради своята по-ниска степен на обществена опасност не представлява престъпление по чл. 325 от Наказателния кодекс. За реализиране на административнонаказателната отговорност за това нарушение съгласно чл. 2 и чл. 3 от Указа не е задължително нарушителят да бъде задържан, а за констатирана проява на дребно хулиганство органите на Министерството на вътрешните работи съставят акт, който не по-късно от 24 часа внася за решаване в районния съд.

В настоящия случай неправилната оценка на поведението на подс. С. е инициирало конфликт, в който св. Ц. не само не е изпълнил задълженията си, но сам се е превърнал в правонарушител.

От гледна точка на задачите, които този наказателен процес си е поставил с повдигнатото на двамата подсъдими обвинение, въззивният съд намира в заключение от правна страна следното:

Не се доказва по несъмнен начин, съобразно изискванията на чл. 303 НПК подсъдимите да са осъществили от обективна страна състава на престъпление по чл. 325 НПК – нито с действията си по отношение на св. Ц., нито подс. С. и с действията си спрямо св. Ал. Н.

Преди да се изложат конкретни съображения по пунктовете на обвинението въззивният съд съобрази общите принципни предпоставки за възникване на наказателната отговорност за хулиганство. Хулиганството е престъпно посегателство, с което грубо се нарушава изискването за прилично държане и за спазване на определени норми на уважаване и зачитане на чуждите интереси в процеса на общуване, като по такъв начин се изразява и незачитане на установения обществен ред. Както е посочено в ПВС № 2/1974 г. на Върховния съд, под понятието “обществен ред” следва да се разбират “установените в държавата обществени отношения, основани на нравственост и определящи поведението на хората в процеса на обществения живот”. Поначало спецификата на престъпленията като противоправни прояви е такава, че обсъждането на обстоятелствата, в контекста на които е извършено всяко деяние, е необходимо, за да се извърши преценка на степента на конкретната обществена опасност на деянието и нейната достатъчност да обоснове използването на наказателна репресия в едно демократично общество. Специално за хулиганството трябва да се държи сметка, че финото отчитане на степента на обществена опасност е възприето от законодателя освен в криминализацията на съответното престъпление по чл. 325 НК и в неговото отграничаване от маловажните случаи по смисъла на чл. 9, ал. 2 НК, в които не е престъпно, но и в предвиждане на основание за ангажиране на административнонаказателна отговорност за дребно хулиганство по Указа за борба с дребното хулиганство.

На първо място в конкретния случай съдът установи, че по делото не се доказва по несъмнен начин обвинението на подс. С. и подс. Б. по чл. 325, ал. 2 във вр. ал. 1 във вр. чл. 20, ал. 2 във вр. ал. 1 НК за това, че в съучастие като съизвършители помежду си извършили непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, като подс. С. обиждал св. Ц. Ц., старши полицай в “Метрополитен” - ООП – СДВР, в качеството му на орган на власт, назначен в наряд

като ПП 203 на посочената метростанция, с думите “Какъв си ти бе, миризливец, боклук, знаеш ли кой съм аз, ще те уволня”, като деянието било съпроводено със съпротива срещу орган на властта, изпълняващ задължения по опазване на обществения ред – нанесъл на Ц. Ц. юмручни удари в областта на лицето и гърдите, а подс. Б. – извършила непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото – обиждала св. Ц. Ц., с думите „миризливец, боклук”, като деянието било съпроводено със съпротива срещу орган на властта, изпълняващ задължения по опазване на обществения ред – ритала Ц. Ц. с обувките си по коленете му, същевременно го хванала с двете си ръце за врата.

Необосновано районният съд е приел, че е обвинението на подс. С. е доказано с изключение на ударите в гърдите, а обвинението на подс. Б. – с изключение на това, че напусвала полицейския служител Ц. Ц.

По делото по несъмнен начин се изяснява единствено, че подс. С. в служебното полицейско помещение по повод на зададените въпроси от св. Ц. за стара криминална регистрация му казал, че мирише на лук и манджа и че иска полицаят да се отдръпне от него. Това деяние в контекста на обстоятелствата, при което е осъществено, не установява такава степен на обществена опасност, която да го квалифицира като непристойно действие, грубо нарушаващо обществения ред и изразяващо явно неуважение към обществото по смисъла на чл. 325, ал. 1 НК. Не се установява на следващо място квалифициращото обстоятелство по чл. 325, ал. 2 НК – думите да са били съпроводени със съпротива срещу орган на властта, изпълняващ задължения по опазване на обществения ред. Както беше посочено, с поведението подс. С. не се е превърнал в основание за извършване полицейска проверка, която да надхвърли проверената му самоличност от предоставения от него доброволно и без възражения документ за самоличност.

По отношение на подс. Б. не се установява тя изобщо да е изразявала непочтително или непристойно поведение спрямо св. Ц., като нейното физическо съприкосновение с него е било провокирано от задържането на подс. С., което е било съпроводено с използване на такава сила от полицая, която му е причинила счупване на лявата ръка. Независимо от обстоятелството, че не се установява по изискуемия от НПК категоричен начин, дали тя е одраскала св. Ц. по шията преди да получи първия удар в лицето или след това, видно от причинените по шията морфологични белези, нараняванията не се дължат на хващане с две ръце, както се твърди в обвинението, а на въздействие на ноктите ѝ. Същевременно не се установява и подсъдимата да е ритала с обувките си коленете на св. Ц.

Поведението на подс. С. в неговата цялост – репликата в салона на метростанцията пред билетната каса, повторена в служебното помещение, макар и в различен контекст, разгледани и комплексно, не могат да бъдат оценени като административно нарушение на обществения ред по Указа за борба с дребното хулиганство. В тази насока въззивният съд намира, че конкретният конфликт и нелепото допускане на засилването на степента на неговата интензивност, изискват да бъдат направени някои уточнения за отношенията на гражданите с властта.

Съгласно чл. 3, ал. 1, т. 2 и т. 5 ЗМВР дейността на МВР, т.е. на неговите служители, се осъществява въз основа на принципа на *зачитане и гарантиране на правата и свободите на гражданите и тяхното достойнство, както и на обективност и безпристрастност*. Друг основен принцип на дейността на МВР, съгласно т. 7 на същата разпоредба, е защита на служителите при и по повод изпълнението на служебните им задължения.

Съгласно чл. 4 от ЗМВР държавните органи, организациите, юридическите лица и гражданите са длъжни *да оказват съдействие и да спазват разпорежданията на органите на МВР, издадени при или по повод осъществяване на определените им със закон функции*.

Видно е, че правната основа на отношенията на органите на властта, в чиито правомощия се включва при определени предпоставки да се използва и физическа сила, и гражданите е изградена върху два принципа, които имат съвсем различно съдържание според своето основание и цел. Полицейските служители са длъжни да демонстрират уважение към личността на хората при упражняване на своите властнически функции, а в същата ситуация гражданите им дължат подчинение, но не и почтителност. Почтителността, разбира се, е препоръчителна според етичните правила като израз на уважение, но не е правно предписание. С други думи, ако някой, поради различни причини – специфично развитие в социална занемераност, лошо възпитание или особености на характера, не прояви почтителност към полицаая, това не е противоправно поведение и не подлежи на санкциониране с наказание, административно или наказателно. Подлежи на санкциониране само ако поведението на гражданина премине границата и представлява оскърбително или унизително отнасяне, т.е. е вулгарно и непристойно. Подлежи на санкциониране гражданинът и винаги когато не се подчини на разпореждането и възпрепятства полицейската проверка.

В конкретния случай подсъдимият не е попречил на проверката на самоличността му и се е подчинил на разпореждането да си даде личната карта и да влезе в служебното помещение. А единствената доказана реплика на подсъдимия преди

счупването на ръката му спрямо св. Ц. в служебното помещение, т.е. изречена на място, в което освен подсъдимите и полицейският служител няма други присъстващи, което се отразява на степента на нейната укоримост – че мирише на лук и манджа и полицаят да се отдръпне от него, е неуместна констатация, която обаче не е вулгарна.

...

Оттук нататък обаче за правната оценка на поведението и на двамата подсъдими, включително за поведението на подсъдимия след пристигането на останалите полицаи, въззивният съд намира, че от първостепенно значение е обстоятелството, че и двамата са били обект на интензивно физическо насилие от страна на орган на властта, което радикално въздейства върху обществената опасност на случилото се и нейния източник.

Относимата правна уредба към правомощията на св. Ц. включва следните изисквания и поставя следните изрични ограничения:

– Съгласно чл. 61, ал. 2 ЗМВР за осъществяване на индивидуалната превенция на правонарушенията полицейските органи извършват действия по отношение на лица, за които има достатъчно основание да се предположи, че ще извършат престъпни или други противоправни действия, които застрашават обществения ред;

– съгласно чл. 65, ал. 1 ЗМВР полицейските органи предупреждават устно или писмено лицето, за което има достатъчно данни и се предполага, че ще извърши престъпление или нарушение на обществения ред;

– съгласно чл. 72, ал. 1 ЗМВР полицейските органи могат да задържат лице:

1. за което има данни, че е извършило престъпление;
2. което след надлежно предупреждение съзнателно пречи на полицейски орган да изпълни задължението си по служба;
3. което показва тежки психични отклонения и с поведението си нарушава обществения ред или излага живота си или живота на други лица на явна опасност;
4. при невъзможност да се установи самоличността му в случаите и по начините, посочени в чл. 70;
5. което се е отклонило от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или от местата, където е било задържано като обвиняем в изпълнение на разпореждане на орган на съдебната власт;
6. обявено за издирване с цел задържане, както и по искане на друга държава във връзка с неговата екстрадиция или в изпълнение на Европейска заповед за арест;

7. в други случаи, определени със закон;

– съгласно чл. 72, ал. 2 ЗМВР в случаите по ал. 1 лицето може да бъде настанено в помещение за настаняване на задържани лица и спрямо него могат да бъдат взети мерки за лична сигурност, ако поведението му и целите на задържането налагат това;

– съгласно чл. 72, ал. 7 ЗМВР полицейските органи са длъжни незабавно да освободят лицето, ако основанийето за задържането е отпаднало;

– съгласно чл. 85, ал. 1 ЗМВР при изпълнение на служебните си задължения полицейските органи могат да използват физическа сила и помощни средства само когато това е абсолютно необходимо при:

1. противодействие или отказ да се изпълни законно разпореждане;

2. задържане на правонарушител, който не се подчинява или оказва съпротива на полицейски орган;

3. конвоиране на лице или при опит то да избяга, да посегне на своя живот или на живота и здравето на други лица;

4. оказване съдействие на други държавни органи или длъжностни лица, включително на контролорите на Европейската комисия, на които противозаконно се пречи да изпълняват задълженията си;

5. нападения срещу граждани и полицейски органи;

6. освобождаване на заложници;

7. групови нарушения на обществения ред;

8. нападения на сгради, помещения, съоръжения и транспортни средства;

9. освобождаване на незаконно заети обекти, ако им е разпоредено от компетентен орган;

10. вземане на мерки за осигуряване на лична безопасност по чл. 75, ал. 2;

– съгласно чл. 86, ал. 2 ЗМВР използването на физическа сила и помощни средства се съобразява с конкретната обстановка, характера на нарушението на обществения ред и личността на правонарушителя;

– съгласно чл. 86, ал. 3 ЗМВР в случаите по чл. 85 полицейските органи използват само абсолютно необходимата сила;

– съгласно чл. 86, ал. 4 ЗМВР, при използването на физическа сила и помощни средства, полицейските органи вземат всички мерки за опазване живота и здравето на лицата, срещу които са насочени.

Видно е, че осъществяването на индивидуалната превенция за правонарушения спрямо подсъдимите е включило в разглеждания случай мерки и средства, непропорционални на преследваната легитимна цел, тъй като двамата не са били правонарушители преди започването на полицейската проверка.

На следващо място, цитираните правни основания за преминаване към принудителни мерки и сила показват, че в настоящия случай такива липсват.

Изяснява се, че не е имало правно основание и двамата подсъдими да бъдат задържани за 24 часа в полицейското управление.

В решението по делото Петков и Първанов срещу България (59273/10) от 19 май 2015 г. ЕСПЧ за пореден път припомня практиката си относно основните принципи за приложимост на чл. 3 ЕКПЧОС във връзка с оплаквания за нехуманно третиране и употребата на сила от страна на полицията. В конкретното дело жалбоподателите са представили медицински документи, в които са установени нанесените им наранявания, които Съдът е преценил като достатъчно сериозни. На тази основа, като констатирал, че не е оспорен фактът на употребената сила от страна на двама полицаи, съдът е приел, че чл. 3 намира приложение, като в тежест на правителството е било задължението да докаже, че употребата на сила е била необходима и пропорционална (*Rehbock c. Slovénie*, n° 29462/95, §§ 72-76, CEDH 2000-XII, *Ivan Vassilev c. Bulgarie*, n° 48130/99, § 79, 12 avrîl 2007). Съдът отбелязва, че макар и обстоятелствата по конкретния случай да са били установени от националния съд в хода на наказателното производство срещу жалбоподателите по повод повдигнатото им обвинение за набедяване, това производство не е имало за цел да изследва и да установи дали употребената сила е била оправдана и пропорционална на поведението на двете лица. Нещо повече, националните власти въобще не са се произнесли по жалбите им във връзка с упражненото срещу тях насилие. В този случай правителството е поддържало пред Съда, че жалбоподателите са били задържани, тъй като са злоупотребили с алкохол и са отказали да се подчинят на разпорежданията на полицията. Съдът отбелязва обаче, че не са му представяни никакви доказателства в подкрепа на тези твърдения, а нараняванията на жалбоподателите и представените от тях медицински документи не са оспорени. Няма данни и че са били извършвани медицински изследвания на жалбоподателите, нито че са им взети проби за употреба на алкохол. Това е било достатъчно за ЕСПЧ, за да установи нарушение на материалните аспекти на чл. 3 от Конвенцията поради това, че не е била доказана

необходимостта от употреба на сила и нейната пропорционалност с оглед поведението на жалбоподателите.

Аналогиите в подхода на полицията и прокуратурата към настоящите подсъдими са видими. Установеното по делото неправомерно полицейско поведение и прекомерна употреба на сила спрямо тях представлява обществено опасно поведение, което по сила и интензитет сериозно надхвърля укоримостта на вербалния конфликт между подсъдимия и полицейския служител. Изискванията към поведението на подсъдимите обаче след нанесените им увреждания, когато те вече са били жертви на изтезание по чл. 3 ЕКПЧОС, в контекста на конкретната ситуация, в която не са били създадени достатъчно гаранции за създаване на убеждение у тях в обективността на полицейските органи, сами по себе си също се превръщат в нехуманно третиране. Красноречива илюстрация на това е съобщеното от св. Ж. Б. на тел. 112: „В момента те продължават да ги тормозят, като момчето, което е дошло, се опитва да се защитава, ескалира, псува, псува полицаите и те в момента записват всичките му псувни само и само да напишат...“. Въззивният съд кредитира като достоверен източник на информация думите на св. Б., защото съответстват на останалите гласни доказателства за състоянието на подсъдимия, който сам казва, че бил афектиран, и за поведението на самите полицейски служители и установеното напрежение помежду им във връзка с констатираните видими следи от побой над подсъдимата. Освен това подсъдимият С. по време на второто му инкриминирано деяние е бил задържан, с белезници на ръцете и от показанията на самите полицейски служители става ясно, че е бил силно притеснен за състоянието на подсъдимата и е викал да не я пипат. Поради това поведението на подсъдимия в тази ситуация не може да се приеме за обществено опасно, защото е представлявало афектирана проява на безпомощност, несигурност и страдание.

...

Поради всички изложени съображения въззивният съд прие, че атакуваната присъда на СРС по н.о.х.д. № 6464/2015 г. е постановена при неправилно приложение на материалния закон, което обуслови необходимостта въззивният съд на основание чл. 334, т. 2 и чл. 336, ал. 1, т. 3 НПК да я отмени и да постанови нова, с която изцяло на основание чл. 304 НПК призна подсъдимите Д. Н. Б. и Д. Б. С. за невинни и ги оправда по повдигнатото им обвинение по чл. 325, ал. 2 във вр. ал. 1 във вр. чл. 20, ал. 2 във вр. ал. 1 НК, а подс. С. – и по обвинението му по чл. 325, ал. 1 НПК.

С оглед изхода на делото и признаването на подсъдимите за невинни, направените разноски на основание чл. 190, ал. 1 НПК остават за сметка на държавата.

Мотивиран от всичко изложено, въззивният съд постанови своята присъда.